

E NU IALIDDS

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an	20 cor.
pe 6 an	10 cor.
pe 12 an	5 cor.
pe o lună	2 cor.

N-ri de Dunăceak pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile se însoțesc.

R. BIRTAQAN KRISANNA.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERTIUNILE:

de un an garanțat: prima dată la
10 cor.; a doua oară 12 cor.; a treia
oară 15 cor. de fiecare publicare.

Adăugăm elementele, cât și ilustrații
care pot să se plătească în Arad.

Articolele pentru oraș și comitate
trebuie să se însoțească cu un
certificat de la comitate sau se primesc

TRIBUNA

Pelerinagiul la Viena.

Lucrurile, ce astăzi ocupă politica maghiară, le putea prevedea ori-cine. Spiritele maghiare fanatizate de glasurile independenștilor erau pregătite pentru a bloca partidul guvernamental, așa că falimentul, ce l'a ajuns pe îmbătrânitul în greșel partid, nu a surprins pe nimeni, care cunoștea adevăratul magazin de sentimente al Maghiarilor. Numele și presidenția lui Tisza a fost o armă mai mult pentru tendințele independenștilor. Se vede, că numai atâta le-a trebuit și colosul uriaș cu o majoritate parlamentară foarte respectată fu prăbușit cu un așa șgomot, că oare-care timp nici cei-ce l'au nimicit nu s'au putut reculege. Nu le-a trebuit însă mult timp și-au început să fie așa, precum i-a făcut să devină noua situație. Ca majoritate a parlamentului își cere drepturi, cari până acum le-a avut partidul liberal.

Viena, după-ce îi susținu-se pe liberali cu concesiile pe contul nostru al naționalităților a primit drept o mare lovitură biruințele opoziției coalitate din Ungaria. Burgul a fost supus la mari umilințe. Salele lui au trebuit să primească pe Kossuth Ferenc, ear garda a trebuit să-l salute ca pe unul, ce stăpânește în Burg în urma puterii coaliției opoziționale, pe care o reprezintă. M. Sa a trebuit și-a fost nespus de afabil cu el.

Kossuth însă vrea mai mult, de cât afabilitatea; el vrea cu ori-ce preț puterea faptică s'o aibă; vrea să pue la răcoare de

opoziție pe liberalii lui Tisza. Și liberalii vor tremura de frig. Va fi iarnă perpetuă pentru ei ș'atunci cum va mai purta totdeauna baronul Podmaniczky floare la butonieră; fi-va dl baron ș'atunci totdeauna cu surisul pe buze?

Dar Kossuth treacă-meargă. El a vorbit franțuzește cu M. Sa; *Tóth János* însă, vice-președintele partidului independist, va vorbi numai unguerește. Și poate M. Sa ar voi să vorbiască și cu el franțuzește. *Tóth* zice, că nici de cum nu e dispus. Mai știi de ce?

Burgul va avea și gusta, vezi doamne, rare plăceri. E rugat să binevoiască a merge acolo și *Thaly Kálmán*, istoricul apologist al epocii revoluționare a lui *Rákóczi*.

A intrat în Burg și *Justh Gyula*. De ce e oare el președintele dietei? Asta e un titlu mare și Burgul trebuie să respecte titlurile; par'că văd, ce grațios a fost salutat. Așa e vremea!

Lucruri interesante va afla M. Sa dela baronul *Bánffy*. Dinsul a mai fost acolo. Dar' acum va vorbi *Bánffy* altcum. Cel puțin fac cei din Burg experiență, doar' ea e «școala vieții».

Pe *Apponyi*, când era președinte al dietei, nu l'a agrăit M. Sa nici când era la balul de curte. Acum e necesitat să-l cheme. *Apponyi* va avea bunăvoința să meargă. Va să zică tot a ajuns ceva domnul conte, că a intrat în opoziție.

Mai merg încă mulți... mulți la Viena cu principii și vederi diferite... E un adevărat pelerinagiul.

Pelerinii mai sunt; cercetează lumea cu evlavie locuri sfinte, sunt căutate cu deosebit

interes localitățile istorice. Impresiile sunt analoge. Ideea, pentru care mergi, și-se înrădăcinează cu atât mai mult în memorie, în inimă.

Așa va fi și cu pelerinii opoziționali în Viena. Acasă vor veni mai rezoluți, mai gata pentru a realiza ideile lor. Foamea lor după portofoliile ministeriale crește în proporții mai mult decât cubice cu timpul. Kossuth scrie articoli peste articoli cu motto: *nu cedăm*. Ziarele maghiare toate strigă în gura mare, că-s sătule de pelerinagiul; «*Ujság*»-ului lui Tisza i-a mai rămas o singură armă, fără putere însă în luptele politice, ce se dau: *ironia*. Face și ea ceva, ca să nu zică, că nu face nimic.

Opinia publică maghiară solicează unitatea opoziției, așa că până la o soluție vom avea de-a face cu opoziția unită. Că și ziarele se uită cu ochi chiorși la atâta pelerinagiul.

Căci e lung șirul încruntațiilor pelerinii. În *Gänse-marsch*, merg și săntore unul câte unul. Mă uit la ei și caut... caut la amiază, ziua mare cu lampa lui *Diogene* să-l văd printre ei. *Răsfoesc* invitările șefilor fracțiilor politice, ce ajung în Burg. *S'a zis* adăcă, că partidele își vor trimite bărbații lor fruntași. Nu văd între cei chemați și nici nu aud de numele reprezentantului clubului românesc.

Ungaria stă în fața unor momente de mare importanță: e vorba de lucruri, ce și pe noi ne impoartă, așa că și reprezentantul nostru trebuie ascultat.

Quousque tandem?

MUSTANGERUL NEGRU.

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Dar' pentru-ce ne-ar trăda?

— Pentru-ce? Poate chiar pentru-că astăzi am prins o frumoasă herghelie de cai sălbatici! *Cavallada* noastră, pentru coloniile din vecinătate, ar prețui cel puțin douăzeci mii de dolari¹⁾ E o sumă, care împărțită în trei părți ne va îngădui, ca să ne întoarcem pentru câțiva timp între amicii și familiile noastre. Dar' el nu va merge cu noi. Singur el mi-a spus-o ieri. Are de gând să rămână aci cu acei Indieni, și cine ne asigură, că pentru a se împrietini cu ei, nu le va face daruri, într'o bună dimineață, din partea noastră de câștig, adică din mustangerii nostri? Seminoli încă pot, ca și noi, să-i vândă sau să-i folosească!

— În cazul acesta, dragă Wash, cel mai bun lucru este să ne cotorosim de el cât mai curând. N'avem decât să ducem mustangii nostri la *Nakogdoche*?

— Aceasta e părerea mea. Dar' ghicesc pentru care motive alegi acea țeară de preferință altele.

— Ce vrei să zici?

— Că în vecinătatea acestui oraș se află o fetiță, pe care mori de dor să o vezi, nu-i așa?

— Nu, te asigur. E cu totul fals! Har Domnului, sunt tot așa de liber de încurcătură ca și d-ta, bunul meu Washington.

— Atunci, nu-i puțin lucru! N'am putut vedea nici odată o femeie fără să-mi vină să turbez, de când vinam prin munți, pe lângă fortul *Laramie*. Atunci mă căsătorisem cu o *squan* (femeie indiană). Dar' m'am și jurat că va fi cea din urmă, pe care o voi privi în față; ea m'a desgustat pentru totdeauna de semenele ei. Îi plăcea whiskeyul și rhumul atât de mult, încât într'o singură iarnă ar fi băut toți banii, pe care i-ar fi putut câștiga un vânător în cursul unui an întreg pe la obârșia râului *La Platta*. Nu, nici o femeie! Nu-mi mai trebuie, de nici un soi! Le urăsc!

— Ha! ha! — strigă tinărul seu tovarăș, pufnind de ris. — Ei bine! Acesta nu e un cuvânt, pentru-ca să nu ne grăbim de a ne duce în orașul pomenit. Acolo vei găsi distracțiuni, care, știi bine, îți vor plăcea mai mult.

— Este adevărat! Cea mai mare plăcere a mea va fi să-mi vând caii și să-mi încasez frumoșii mei dolari scipitorii. Indată ce prizonierii nostri vor fi destul de domesticiți, vom pleca direct la orașul *Nakogdoche* cu voia sau fără de voia tovarășului nostru. De altcum dânsul va face ce va voi cu partea sa de mustangii. Dar' să nu se aștepte la a treia parte din ei! Nu e drept, pentru-că nu ni-a fost de mare folos, petrecându-și jumătate din zile cu *Coadă de Tigru* și tovarășii săi arămii sau oacheși. Ah! Cât urăsc pe albi, care se respectă destul de puțin pentru a se compromite în asemenea tovarășie! Ptiu! Mișei!

— Aide, nu te război cu frații nostri cu fața palidă, cum zic Indienii, ci mai bine varsă-ți necazul pe coapsele catărului dtale.

Vorbind astfel, *Edward Thomley* și *Washington Carrol*, sau prin prescurtare, *Wash*, cum îl numia tovarășul său din timp în timp.

Intre ei era atâta deschilinire, câtă poate exista între doi bărbați de aceeași rasă. Din punct de vedere fizic moral și intelectual nu aveau aici cea mai mică asemănare.

Washington Carrol, cel mai în vârstă era un bărbat mic slab, cu fața în muche de cuțit, după-cum zicea singur, oacheș, ca o piele tăbăcită; corpul seu era subțirel, virtos și drept ca un stâlp de fier. Deși era omul cel mai cinstit din lume în afaceri cu amicii săi și în genere cu cei de rasa sa; nu mai era astfel, când avea daraveri cu *Pieile-Roșii*.

Nu era prea în vârstă, având numai vre-o cincizeci de ani.

Avea înfățișarea cât se poate de puțin amabilă și expresiunea feței sale, deși mai curând a unui om inteligent și șiret decât a unui prefăcut și mojie, totuși nu era nici imblânzită nici înfrumșetată printr'o cicatrice roșie care-i curma fața dela gură până la urechia stângă.

Se născuse în Statul *Tennessee* și de profesiune era *traper* (vânător de blăni), dar' de când blăniile ajunseră la prețuri de ris, se lăsase de vechia sa meserie și devenise mustanger. Ultimii ani ai vieții sale îi petrecuse pe bărgănele *Texasului*, cu urmărirea cailor sălbatici.

Edward Thomley, după cum am spus-o, era tocmai contrarul tovarășului său.

(Va urma.)

1) Un dolar valorează 5 franci în aur.

Verdict de achitare la Oradea.

Procesul de presă al redactorului nostru responsabil Sever Bocu, desbătut Sâmbătă înaintea Curții cu jurați din Oradea, s'a terminat pe neașteptate cu verdict de achitare.

Verdictul, a făcut senzație mare în toate cercurile unde i-a străbătut vestea. Indesebi în Arad și în Oradea. Șovinistii sunt nemulțumiți, ba s'au ivit glasuri condamnând aspru pe jurați pentru verdictul adus.

Procesul a fost în adevăr extrem de interesant.

Substratul acuzei era articolul intitulat «Atentatul comitatului împotriva noastră» articol, fără îndoială violent și considerând senzibilitatea șovinismului, propriu de a provoca osânda sigură.

Dintr'odată desbaterea ia o întorsătură interesantă. După rechizitorul procurorului, apărătorul Dr. Ioan Suci, deputat dietal ține o apărare strălucită. Se ridică apoi procurorul și oare-cum impresionat de discursul dlui Suci, declară că-și ține de datorință «dela locul său să-și închine steagul înaintea apărătorului» și să-și aducă cele mai calde elogii pentru patriotismul înalt și mintea luminată transpirând din discursul său. Eram cu toții frapați și 'n prima linie dl Suci, de emoțiunea această a procurorului și de manifestarea ei puțin obișnuită, cu atât mai ales, că dl Suci îl apostrofase destul de aspru în vorbirea sa, așa că terminându-și apărarea, președintele s'a simțit îndemnat a-și lua apărarea procurorului.

Situația era interesantă: un procuror captivat de apărător și închinându-și steagul înaintea lui, cum se exprimase.

Scena a avut efect înaintea juraților, aproape toți maghiari veritabili, căci pe oarecui excepționaserăm pe toți și am avut cu toții impresia că nu suntem în sala unui tribunal, unde dac'at ajuns ține-se caută pricină și din oficiu, ci într'o adunare unde o idee neașteptată face dintr'odată lumină și oamenii văd de-odată clar ceea-ce li-se părea neînțeleș și întunecat.

Urmează duplica dlui Suci care mulțumindu-i procurorului laudăle ce i-le-a adus zice că acelea dacă sunt sincere trebuie să se rețină și asupra acuzatului, căci temeiul lor îl află depus tocmai în articolul învinovat, precum cuvintele sale în consonanță sunt cu ideile depuse în articolul învinovat.

Procurorul își perduse acum de sub picioare terenul atitudinii rigide de acuzator cu orî-ce preț, și d-aci 'ncolo acuza-i se perde în supoziții ipotetice «dac-așa a înțeles acuzatul» «dac-așa a vrut să zică» și o mulțime de «dacă», care era mai bine dacă se observau înainte de a se face peste tot învinovatarea.

Și cu toate că dezbaterile a decurs atât de amuzant, siguri nu puteam fi de achitare.

Verdictul juraților ne-a surprins în chipul acesta și pe noi.

Vom aduce în numărul nostru viitor dublu, cu raport amănunțit despre întreg decursul dezbaterii, precum vom arăta cu deamănuntul și actele procesului.

Nu putem însă trece nici aci peste nemulțămirea ce-și află într'o formă brutală expresie în organul fișpanului Aradului, mergând cu obrăznicia până-acolo să atace pe cei 12 cetățeni cinstiți, cari după glasul conștiinței lor desigur adus'an verdictul de Sâmbătă. Nefiindu-le pe plac verdictul, îi apostrofază pe jurați, tocmai dinșii, organul care până mai ieri alaltăieri apăra și pe Páris și pe Péczely, cari — ca să fim sinceri — recunoaștem, au o mare parte a meritului în verdictul de achitare. Eată cum scrie «Ar. és V.»:

«Raportorul nostru din Oradea ne avizează, că jurații d-aceia l-au achitat pe redactorul «Tribunei» pentru-c'au allat în adevăr de gravamenală pentru Români noua împărțire a cercurilor în comitatul Aradului. N'au luat în seamă, că conținutul și tendința articolului sunt de-a dreptul revoltătoare, că fie care șir lovește peste obraz demnitatea maghiară, bieții aceștia de oameni se credeau să aștepte vre-o mare nedreptate, vre-o nedreptate ce ține în chinuri întregi clase de oameni și călcând peste punctul de vedere

național, peste sentimentul de drept care au achitat un agitator, care singur a prânzit mai multă străcaciune cauzei maghiare decât mulțimea în comitatul Aradului, decât generații întregi».

«În adevăr este nedreaptă împărțirea cercurilor electorale? Să nu facem polițist domnilor jurați, ear simpatia naționalistă le lăsăm la o parte».

Așa scriu simbriașii dela «A. și V.»

Adunarea generală a „Victoriei”

Sărbătoare și zi de mare însemnătate a fost ieri pentru Români din comitatul Aradului: s'a ținut adunarea generală a banchetului «Victoria», adunare în care s'au luat deciziuni importante: astfel o nouă emisiune de acțiune, augmentarea fondului de rezervă înființarea de filiale etc. etc.

La adunare și după aceea la banchet s'a dat au luat parte: Dr. N. Oncu, V. Măg Mihai Veliciu, R. Ciorogariu, Sava Raicu, Geo Popovici, P. Truța, Dr. Cioclan, Dr. A. Dem George Feier, Traian Vățian, Russu Șirianu, Vesa, Dr. I. Suci, V. Goldiș, Dr. St. C. Pop, C. Ardeleanu, notarul Ardeleanu, V. Pap, Mladin, G. Mladin, Dr. Ispravnic, Dr. T. Burd Aurel Petrovici, Aurel Șuluț, Dr. I. Raț, Iuliu H. bay, Dr. Al. Marta, Dr. L. Tămășdan, Dr. A. Grozda, Cornel Grozda, Dr. Avramescu, Filip Leș C. Pavlovi, Dr. I. Nemet, I. Moțiu, Aug. B. Ioan Binciel, C. Bodrogianu, Balint apoi o mulțime de țărani fruntași din toate părțile comitatului.

Și până vom da un raport mai târziu aminim aci, că adunarea a fost prezidată de dl M. Veliciu, totul s'a petrecut în perfectă înțelegere, hotărârile s'au adus unanim și cu mare însuflețire.

Dividenda e 90/100

De asemenea a domnit mare însuflețire la banchet, unde s'au rostittoaste în onoarea directorului și secretarului și a tuturor lor dela conducerea «Victoriei».

Correspondență din București

Albumul artistic din Sibiu.

București, 16 Februarie 1919

Când vedem zilnic costumele și cusăturile țărănești, s'au țesăturile, cari alcătuiesc podoba modestei case române, nu rămânem adânc impresionati, deoarece-ce ochiul nostru s'a obișnuit

Tradare!

(Melodramă națională).

Voii frați, tăceți? Voi n'auziți,
Voii nu vedeți că-i consumată,
E săvârșită azi tradarea,
De oameni din națiunea noastră!
Seriți, Ilie, Valerică!
Pe barbă lacrimile-mi pică...

Așa se plânge veteranul
Din alte vremi, un mag, sărmanul.

Și să vedeți cum este cazul:
Că iată l'un Russu-Șirianul.
Un Suci, Comșa și Dămean,
Ba chiar Mihali, un chioran
Și Pop și Vlad și chiar Novac,
De feliiul lui ce-i bănațean,
Pasivități-au dat de hac.
... Ajuns-au trădători de neam.
Și nu mă întrebați voi cum;
Lăsați-mă ca să vorbesc,
C'o serie am început
In „Baba” mea, Și-o isprăvesc...
Dar pân' ce seria e 'n mână
Răbdarea par'că nu se curmă,
Și apelez azi la „Tribuna”,
Prin foileton să se spună
Simpatica durere ce am
Eu Pentru voi: de neam român.
Ce'i de mai sus, — ce e de spus?
S'au dus la Peșta, 'n parlament!
Ia spuneți voi, nu-l faliment

Pentru-o gândire așa de sus
Ce-am propovăduit noi trei,
Când înjuram mereu la ei?
Ș'apoi poporul, biet sărman,
Ah, drag popor, idealist,
Ajuns în mână, ca de aman,
N'o fi el oare foarte, trist,
Când vede că l'au isolat
De singurii-l mântuitori,
De noi? Acesti opt deputați
Cari nu au drept de matadori!
Să plâng imi vine, dragii mei...
Dovezi de tradare vre?

Un club la Peșta au făcut;
Și nu cu Sași-au încăput
La vre-o tocmeală, serios,
Ci iac'au dat luleaua jos,
Chiar în cenușă; căci c'un Sârb
Și c'un Slovac s'au dat în târg.
Ah, Petru Maior ce-o oita,
Moisă Nicoară tot așa,
Din lumea unde s'or afla,
De astea oi când vor vedea!...
Și noi, măi Vslerică, măi,
Și tu Ilie, pu' de lei.
Privim cu adâncă desperare,
Și boalei nu găsim sanare;
Și suntem trei,
Ca niște smei!

Dar și mai mult! e'ngrozitor
Să vezi, să vezi faptele lor.
In club se iau și protocoale

Și scrie Hodja coale-coale;
Dar nu în dulcea românească, —
Ci, oh! tradare! 'n ungrească!!
Mai spuneți, voi, iubiți amici,
De ce n'ar scrie Pavlovi
La protocol pe românie?
Română chiar și Jancsó știe!...

Săracul Ami, de-o afla
Că treburile merge așa.
El foarte adânc va suspina,
Cu desnădejde va 'ntona:
Năcăjit ca mine nu-l,
Numai puiu cucului...
Iară dragul Căroian:
Mă căznesc, puică, de-un an,
Să fac pelinul zahar,
Și pelinul tot amar...
Dar stați!
Și nu descuragiați!

Prea bunul nostru împărat
Pe Andrássy la ascultat,
Pe Kossuth de asemenea
Pe alții chiar, etcetera...
Când m'o chema pe mină, să știți —
Și nu-l departe, nu glumiți:
Ardealului autonomie cer
Și mă jertfesc, guvernator m'offer.

Așa visează Veteranul
Din alte vremi, un mag, sărmanul.

ele. Știm că ele fac parte din trebuințele noastre. Le iubim, fiindcă așa ne-am pomenit în ele. Le cultivăm ca și alte obiceiuri și tradiții, prin care ne deosebim de alte popoare. De aceea lor însă nu ne dăm cu toții seama. Nu cum se ascund în sine acele diferite linii și culori, pe cari veacurile le-au așezat lângă o altă în o armonie așa de plăcută ochiului.

Cu totul altfel însă judecă și simț străinul în fața acestor produse ale mâinei țărâncei române dintre al noștri acei cărturari dela oraș, cari numai rar se coboară în mijlocul poporului. Ei seesc în fie-care colț de îmbrăcăminte, în fie-care colț de pânză o dovată de abilități, de porniri, în interesul omului de știință și cu plăcerea artistică din cărțurarii rămâne înmărmurit în fața descoperirilor ce le face asupra podoabelor.

Nimeni nu și-a dat mai bine seama despre acest fapt ca profesorul D. Comșa din Sibiu. El a venit din popor, d-sa de mult și-a făcut un obiect de preocupare statornică din soarta țaranului. El și-a lucrat d-sa, de sigur, mult și bine pentru a înțelege în țaranul din împrejurimile Sibiului interesul pentru o agricultură mai rațională. Ca profesor la Seminar, va fi sădit fără îndoială în multe inimi entuziasm pentru glie, pentru aceea care din pământul ardelenesc care a fost și trebuie să rămână românesc. Să-mi fie iertat să afirm, că prin nimic n'a putut să aducă un mai bun serviciu poporului ca prin *Albumul artistic* al cusăturii și țesăturii române.

Ceea-ce până acum n'au făcut nici studiile de informații politice, nici arătarea mișcărilor culturale, vine să îndeplinească acest album, să vorbească în culori vii de o parte prețioasă din sufletul românesc.

Era, prin urmare, așa de firesc ca apariția să stârnească o generală plăcere. Străinii ca și țărâncea noastră cu carte au acum prilejul să se bucură, cum acest popor, atât de vitreg tratat de stăpânitorii săi și în vecinică luptă cu conștiința de traiu, a putut totuși să-și conserve și să păstreze gustul și priceperea sa pentru frumos. Dacă până acum nu știa, sau cel puțin am avea impresii tipărite decât despre poezia populară, iată acum în fața unor documente a unei arte de mare a artei, a artei aplicate.

Dările de seamă, cete în ziarele d'acasă să fac să cred, că albumul i-s'a făcut o prioritate după vrednicia sa. Voiu adăuga la acele, să va reflexii despre modul cum a fost primit și la București. Firește, oare-care deosebire de competența de aici este ceva mai mare, pentru-că cei-ce s'au pronunțat sunt afară de specialiști în materie, ca profesori de arte și esențial, scriitorii și erudiții, chiar membrii dinastiei române.

A făcut foarte bine Dl Comșa că a venit în persoană la București, ca să dea explicațiile necesare asupra lucrării sale și amănunte poporului românesc. Scriitorul acestor rânduri a fost martor la diferite întrevederi avute de autor cu personalități marcante ale vieții noastre publice, și a avut cum comentariile abilului profesor ilustran și mai mult valvarea paginilor tipărite.

De sigur, nici d-sa nu se aștepta la atâta succes și mai ales la bucuria și mulțumirea de care s'a bucurat ce va procura *Suveranilor României*.

Se știe că în familia Dinastiei române se cultivă multă artă. Carmen Sylva, strălucita poetă, a cultivat și muzica și pictura. Princesa însă și e prezența societății „Tinerimea artistică“. Insuși M. Regele e un dibaciu muncitor în lemn și sculptură. Gustul lor în materie de artă este prin urmare ales, și aprecierea lor întemeiată nu numai pe sentiment, ci și pe pricepere adâncă.

În seria audiențelor primite, dl Comșa a avut fericirea să se convingă cu prisosință de valoarea asta. D-sa a început audiențele cu *Maiestatea Sa Regina*, unde a fost primit în 8 ale lunii Martie.

În numele Reuniunii agricole din Sibiu ca și autor și al său ca autor, dl Comșa a oferit M. Regei *trei albumuri, compuse din cele trei serii de desene care au servit la întocmirea albumului de prezentare, cuprinzând unul broderii originale, altul modele de țesături în bumbac și al treilea țesăturile în lână.*

Impresia pe care au produs-o asupra regiilor aceste minunății ale acului și răsoiului românesc nu se poate descrie. Esclamările de admirare nu mai încetau și ochii agerii examinau cu plăcere bucată de bucată, remarcând în toate era frumos și caracteristic. Carmen Sylva iubea și până acum țărâncea română; se pare însă că

de data asta a învățat a o iubi și mai mult, căci nu înceta a-i aduce laude pentru munca atât de subtilă. M. Sa consideră destoinicia artistică a României *vrednică de admirația Europei* și a asigurat pe dl Comșa, că va trimite cele trei albumuri la Paris, unde aranjarea unei expoziții de asemenea obiecte e tocmai în curgere. Grație reginei, astfel albumul din Sibiu se va prezenta înaintea publicului celui mai rafinat în gusturi artistice, și va avea de sigur același succes, făcând cunoscut lumii ceea-ce simte și ce poate crea țărâncea română din Ardeal.

Deosebit de afectată la vederea câtor-va din cele mai alese cusături, M. Sa a binevoit a comanda după modelul lor diverse lucrări, ce vor fi efectuate de aceleași harnice țărânce, cari și-au dat concursul la afacerea albumului cu modele.

În tot timpul audienței, dl Comșa a fost răsplătit cu cuvinte de cele mai călduroase pentru truda și zelul său neobosit și pentru priceperea în aranjarea și conducerea lucrării.

A treia zi, în 10 ale curente, dl Comșa a fost primit de Maiestatea Sa Suveranul României și a avut ocazia să admire pe acest înțelept șef de stat, cum își manifestă entuziasmele sale față de tot ce e românesc. Maiestatea Sa a făcut, între altele, comparații între cusăturile noastre și cele străine; le-a asemănat cu mostrele de stofă de mobile etc. cu cari erau decorate splendidele încăperi ale palatului și a binevoit a constata: „Totuși cele din album sunt mai frumoase, pentru-că sunt mai artistice și sunt românești“. Cu agerul său spirit de combinație, regele a ghicit îndată, că aceste cusături și țesături mai pot fi aplicate și ca obiecte casnice și ca ele pot servi ca modele în școalele noastre profesionale, așa că li-s'ar putea da o dezvoltare mai mare și mai sigură.

Văzând și câte-va plășee de sculptură românească, M. Sa s'a interesat în special de cea-stă ramură, întrebând dacă se găsesc multe arme în popor, și la afirmarea dlui Comșa, a binevoit a-l sfătui să facă tot posibilul ca să adune și modele de acestea, formând astfel o nouă și tot atât de prețioasă colecție de modele sculpturale.

În urmă a cerut să i-se trimită 1 exemplar din albumul tipărit, pe cari le va dăruia pe la locuri înalte în străinătate și la diferite instituții locale și după aproape trei sferturi de oră, a congediat pe harnicul autor al albumului îndemnându-l la stăruință și mulțumindu-i pentru satisfacția sufletească ce i-a procurat.

Aproape aceleași cuvinte dulci și măgulitoare i-a fost dat dlui Comșa să le audă la palatul princiar dela Cotroceni, unde l-a primit Al'teța Sa Princesa Moștenitoare. A. Sa și-a arătat deosebită înclinare pentru colorile închise, comparat apoi modelele române cu altele și le-a găsit întru toate superioare. În general Princesa e foarte bine orientată în arta populară la diferite popoare și apreciază cu entuziasm varietatea și frumuseța fermelor române. Deoarece până acum o colecție din Ardeal nu avea, ținea să fie informată asupra ținuturilor din care erau culese diferitele piese și făcea observații foarte judicioase asupra deosebirilor.

După-ce a binevoit a comanda și Al'teța Sa câte-va lucrări a mulțumit călduros, pentru toate, îndeosebi un dar de o rară frumusețe ce dl profesor îl făcuse micelor Princese și a promis că o să atragă atențiunea societății de elită din București asupra comoarei de artă națională, cum poate fi numit albumul oferit.

Neapărat că e foarte greu de redat ce a simțit autorul albumului în acele frumoase momente, când Suveranii României și fiitorii ei Domnitori s'au pronunțat așa de fără rezervă. El a rămas adânc anotaționat și mulțumit în sufletul său, nu pentru-că i-s'a recunoscut meritul muncii, ci fiindcă meritele poporului și în special ale femeii române au găsit o atât de justă și de caldă apreciere.

Negreșit că primire bună au găsit în toate cercurile. Scriitorii ca *Maiorescu, Slavici, Vlahuță, Iorga* și alții au găsit cuvinte calde, mulți dintre d-nii miniștri și membri ai Academiei Române în frunte cu președintele ei Dl *Kalinderu* au felicitat personal pe dl autor, iar specialiștii *Tzigara-Samureaș* și *Strâmbulescu*, și alți pictori și-au exprimat perfecta lor satisfacție.

Iată deci o operă, pentru care interesul a pornit de sus în jos, dela Capul Românilor din Regat și care nu va întârzia a-și aduce roadele sale meritate pentru poporul întreg. Dl Comșa

și Reuniunea pe care o presidează și-au găsit răsplătă deplină în succesul moral de până acum. Fie, ca acest succes să-l îndemne la nouă lucrări, așa cum e dorința exprimată de Regele României și cum o împărtășese toți Români de bine.

Fidelio.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 6 Martie. *Ert M. Sa a primit în audiență pe contele Zichy Nándor, baronul Bánffy și pe Max Falk, întreținându-se cu el asupra crizei politice.*

Un răspuns.

Câmpeni, 2 Martie c. c.

În numărul 30 al prețuitului nostru ziar național „Tribuna“ în rubrica „Electoral“ capelanul gr.-or. *Nicolau Candrea*, din Neagra, încearcă să se spele de faptele-i săvârșite, dar fiindcă nu se poate, să năpustește asupra mea și nu se rușinează a scrie în public lucruri și fapte, pe cari nu le-am săvârșit. Deși nu mă amintește cu numele, totuși am luat-o asupra mea, din motivul că singurul din Munții-Apuseni, după absolvirea teologiei, am stat mai mulți ani în cancelaria konzistorială. E evident deci că numai la subscrierul să referă acea corespondență în care mă și provoacă să-i răspund. Foarte bine! Mă învinovățești d-le capelan, că „pentru denunțări am mâncat-o nespălată dela fiertatul preot militar Broju din Sibiu“. Așa să fie oare? Nu greșești d-le capelan? Pentru-că eu cu Broju n'am avut nimic nici în clin nici în mănecă! Știu însă că, până eram la Konzistor, am avut un proces de presă cu preotul Nicolau Borza din Viștea inferioară, care a dat un atestat unui învățător în limba maghiară, cu scop de a-l face un ajutor bietului învățător necualificat. Ajungând acest atestat în mâna mea și știind că s'a făcut abatere dela §-ul 175 al Statutului nostru Organic, am scris un articol mai violent în „Tribuna“ din Sibiu, pentru care numitul preot a intentat ziarului proces. Dar n'a ajuns treaba la proces căci afacerea s'a aplanat între noi. Acest fapt îl consideri d-le Candrea de „denunțare“? D-Ta în calitate de preot ai suferi să se facă abatere dela legea noastră bisericească? Ei, vezi d-le capelan că asta nu-i nici o „denunțare“ nici „am mâncat-o nespălat“ și nici cu Broju. Când memoria nu te ajută, nu te provoacă la lucruri de acestea. Ear cât privește afirmatiunea D-Tale, „că am fost dat afară din cancelaria Konzistorială“ e o minciună fără bază și temei, pe care eu ca laic și nu preot mi-ar fi rușine să o susțin. Am servit conștiințios șapte ani la Konzistorul din Sibiu și cu atestate îți pot dovedi că sunt cu mult mai bune, de cât a D-Tale ce le-ai obține în calitate de preot știind și Konzistorul despre fundațiunea Cănda Rusanda din Vidra, pe care ai manipulat-o nu tocmai corect.

Și acum dă-mi voe d-le capelan să-ți expun unele din faptele d-tale.

În ziua de 9 Febr. am fost și eu la hotelul „Csiky“. Nu știu anume dacă ai fost în „stare normală“ — cum și-a zis acel corespondent — fără aceea o știu că ai suferit — cum am zice — 4 litre de vin și că pe străinul Hollay din Cluj l-ai ofensat și v'ai certat așa încât acel străin a zis, că numai din considerație de poziția de preot, că altfel era să o pățești foarte prost. Îmi aduc aminte foarte bine de cuvintele urite ce le-ai adresat I. P. S. Sale Dlu Mitropolit și întregului consistor pe care îl consideri de un „trup mort“. Mai știu și aceea că ieșind din hotel ai căzut în mijlocul străzii și altul te-a ridicat de jos. — Apoi și aceea că la măcelaria lui Gulacsi ai avut cearta cu poporeanul Ioan Mihon și l'au injurat așa încât dl protopresbiter auzind de acestea după-ce vați dus de-acolo a provocat pe 2 inși să-și însemne bine cuvintele ce le au exprimat spre a putea dovedi la timpul său. Protestez contra acelei afirmațiuni, că atunci ai fi vorbit cu dl protopop! Tot atunci ai fost în casa d-lui Dr. Zosim Chirtop, unde ai folosit niște expresiuni cari nu sunt compatibile cu poziția unui preot, până și-a făcut rând ca să-i părăsești. Doamne ferește nu zic, că ai fost turmentat de beutură, ci așa nu știu cum...

Mă provoc la dl paroch din Certege Constantin Cothişel să spună au numai în multe rânduri s'a făcut propunere în sinodul parochial ca să ia în cercetare disciplinară pe mai mulți preoți pentru beție, și între aceștia și D-Ta ești. Dl Nicolau Cothişel primar în Certege e martor la cuvintele ce le-ai adresat I. P. S. Sale d-lui Metropolit.

Chestia alegerii de deputat la Trăscău în-suși recunoaște că din 16 alegători numai 6 au fost dintre care 5 au votat cu Boncza guvernamentalul și numai unul cu candidatul național. Oare acestea nu sunt lucruri deprimătoare pentru D-Ta ca păstoriu al Negrenilor? Și că cei mai mulți n'au fost la alegere iar cei ce au fost — afară de unul au votat toți cu guvernul, prin aceasta și-ai împlinit datoria față de națiune? Eu cred că nu! Și d-ta ai fost acela care ai zis cătră Drul Chirtop după alegere, că „nici Jidovi n'au păzit pe dl Christos în cinste ergo trebuie să spezeze dacă vrea să fie deputat“.

Nu vreau să „croiesc soarta politică la Moși“ — cum zice dl Candra — ci mi-am făcut numai datoria de a merge în unele sate spre a informa pe alegători despre ținuta noastră. Și la D-Ta am fost care ai fost atât de gentil de mi-ai dat cuvântul de onoare că vii la alegere. Dar cuvântul cuvânt a fost și la Trăscău nu te-a văzut nimeni.

Maî vrei?

Teodor Orlea,
contabil.

DELA ALEGERI.

Rapoartele publicate din cercurile de alegere, unde au candidat român, cu program național; au deșteptat și pe cel mai de pe urmă cărturar de prin sate; cu atâta foc au fost scrise acele rapoarte, că cei care numai cât de puțin au avut în vedere interesul neamului românesc — la cetirea acelor rapoarte au trebuit să lăcrimeze.

Să lăcrimeze parte de bucuria ce s'a manifestat de frați cătră frați din încrederea reciprocă cu ocaziunea alegerii, ear parte de durere văzând pe unii din frații noștri trecuți în tabăra contrară, unii din precauțiune ear alții din răutate conduși de oare-și care interese, ori ură personală.

Cei dintâi sunt de compătimit și în cât-va de scuzat, ear cei din urmă de condamnat.

Ca însă deșteptarea noastră națională urmată și inspirată din incidentul alegerilor dietale să ia dimensiuni tot mai mari, cu poporul nostru de rînd; conducătorii naturali ai poporului la toate ocaziunile să sfătuiască și să îndemne poporul la iubire de neam și la supunere față de conducătorii lui buni. Dar pe aceia, cari se împotrivesc fie din caprii, fie din ori-și-ce interese contrare binelui comun — cât să poate să-i biciuiască fără cruțare. Tot asemenea pe aceia cari fie din poporul de rînd, fie dintre inteligență cari se disting în luptă națională spre binele poporului, să fie publicați, ca să-i cunoască poporul și să le urmeze întru toate.

Ca unul din cei mai mici ce fac parte din susnumiții conducători naturali, și ca unul ce mult îmi zace la inimă fericirea poporului meu român din care fac și eu parte — nu pot întrelăsa de a nu da laudă lui Dumnezeu, că a învrednicit poporul, de și comuna mea a fost pusă între comunele cu nume bun, adică: care la alegerea de deputat dietal național s'a purtat destul de bine. Laudă se cuvine poporului și conducătorilor săi — dar afară de Dumnezeu laudă mai mare merită Iuliu Seiman și Mi-

lan Constantinovici, proprietari cari în înțelegere cu Achim Popovici și feciorul său Dimitrie și Simeon Matei, neîncetat au stăruit pe lângă popor să voteze cu candidatul nostru național George Breban. — ba Seiman a pus la dispoziție chiar și chiliile sale candidatului și însoțitorilor lui cu ocaziunea ținerii programului — ear doamna casei ne-a pus la dispoziție și o masă bogată cu de-ale mîncării ca astfel să ni-se potențieze veselia tot mai mult. Onoare doamnei. Bucuria ce am simțit-o în momentul acela să predominescă acea familie cinstită în toată viața lor. Tot asemenea bucurie să învrednicească și pe bătrânul Dimitrie Crestici, om de peste 70 de ani, proprietar și comerciant, care când e vorba de a salva onoarea națiunii uită că-i bătrân. Cum prinde câte pe un rătăcit încearcă de al aduce la lumină — ear încât nu-i succede de a-l capacita — și-l spală după merit. Apoi copiii în naiitatea lor atâta bucurie ni-au cauzat în momentul plecării noastre la urnă — încât acel moment îmi va rămânea un memoriu; și din acel moment am și început și mai mult a-i iubi.

Până când naiitatea copiilor se unește într'un punct cu înțelepciunea bătrânilor suntem îndreptățiți a ne aștepta la un viitor mai bun. — Să ne ajute Dumnezeu.

Petromani, în 15/28 Faur 1905.

Petru Ferencu,
învățător.

„Transsylvania“

banca de asigurare din Sibiu.

Sub acest titlu publică foaia „Poporul Român“ din Budapesta în Nr. 14 din 2 l. c. n. următoarele:

„Cel-ce erau pe timpul înființării institutului de asigurare „Transsylvania“, își aduc aminte, cu câtă însuflețire bărbății fruntași inteligenți de pie memorie de pe atunci, Ilie Măcelariu și Visarion Roman se luptau, ca ideea asigurărilor, ideea de mare înserenătate economică-financiară, să prindă rădăcini și la noi Români cu totul lipsiți de astfel de instituțiuni binefăcătoare pe terenul economic-comercial; și prin muncă serioasă, asiduă și onestă instituțiunea înființându-se, a prosperat până azi, mângâind mulțime de nenorociți surprinși de incendii și de morți și ajutorând cu frumoase capitale de bani asigurați, pe toți, câtli doriau un avânt economic spre îmbunătățirea stării lor în societate.

Dușmanii de tot soiul priveau cu gelozie la activitatea românească pe terenul de asigurare, și deja de mult nizuiesc paralizarea acestei activități, punându-i tot felul de pedici posibile.

Astăzi au început acești geloși adversari cu mai multă înverșunare lupta sătise pe alt pian contra „Transylvaniei“, și mijloacele, de care se folosesc, nu este concurența onestă, întemeiată pe calculațiune reală, comercială, ci cele mai josnice arme din arsenalul neadevărului le aplică, cu răutate deamnă de dâșii, ca doară-doară ar pune-o la pământ.

Maî anii trecuți, când „Transsylvania“ își lătise terenul de activitate pe întreg teritoriul Ungariei, la ceea-ce ca institut din patrie se ținea mai îndreptățit, de cât multe altele, bunăoară din Anglia și din America, ce lucră aici, au sărit adversarii cu furia unui vespăr învrăbit, vânturând în publicitate cele mai furioase invective și calomnii asupra ei.

Acuma, după-ce „Transsylvania“, s'a măr-ginit earăș la vechiul ei teritor, adversarii o urmăresc cu potențată înverșunare, mai cu seamă fiind în preajma espirării asigurărilor biseri-

cești, școlare și parochiale din dieceza Caransebeșului, a cărora daun e „Transsylvania“ decursul celor 10—15 ani, cât fuseseră asigurate la acest institut, le-a plătit cu perfectulanță.

Capitalele ovreești doresc însă cu orice preț, să pună mâna pe acest teren comercial românesc și prin medii susceptibile au și cheiat pactul renouirii cu organele conzistoriale din Caransebeș, cu toate că ofertul „Transylvaniei“ fusese la concurs cu mult mai favorabil pentru parochii.

Insinuând direcțiunea recurs la acest cons. și promițându-i-se rezolvarea cauzei cel mai rău caz se speră ratificarea pactului cătră sinodul diecezan, care la nici un caz va încuviința daunarea parochiilor.

Acvizitorii și alte organe a institutelor asigurare, străine, voind a paraliza dezvoltarea în direcțiunea pornită de „Transsylvania“, în ziarele „Temesvárer Zeitung“ și „Neue Zeitung“ precum și în „Deșteptarea și lumina poporului“ din Timișoara ș. a. aducând neavăruri ca acelea, că „Transsylvania“ se slăbește de două curente a conducătorilor săi, unul zionist, altul dizolvant, că este săracă de surse, și alte minciuni și calomnii, menite a duce publicul și al înstrăina, inspirându-l la încredere; apoi cu foile în buzunare pornind după afaceri, bîrfind asupra „Transylvaniei“ cât îi ea gura.

Aceasta nu este concurență onestă, și ganele cinstitute nu pornesc cu astfel de mijloace să acvire afaceri.

Ajungând aceste porniri la cunoștința recțiunei „Transsylvania“, aceasta le-a desartat prin următoarea:

Declarațiune.

„In diferite ziare, precum și în această s'a publicat articoli în contra institutului nostru cu intențiunea ce mai răutăcioasă, spre a submina încrederea, de care ne bucurăm în public mult de 30 ani, și spre a ne strica.

„De oare-ce acei articoli provin dela înșirătorii de odinioară ai institutului nostru, li-se poate da altă însemnătate, decât cea peste tot merită astfel de acte de răzbunare răutăcioasă.

„După-ce în anii din urmă am respins toate afacerile nereale, ce încurseseră, și tot publicul nu poate avea anză de neîncredere față de institutul nostru“.

Sibiu, 5 Ianuarie 1905.

Direcțiunea băncii generale
asigurare „Transsylvania“

Presa onestă ca „Temesvárer Zeitung“ și „Neue Temesvárer Zeitung“ numai de a susceput această declarațiune în colomnă; ear „Dreptatea și lumina poporului“ din Timișoara, redigiată de un fost acvizitor „Transsylvania“, acum în aceeași calitate „Első Magyar“, temându-și protecțiunea, a lizat publicarea ei până în momentul de față.

Noi suntem de convingere, cumcă publicul român, luminat și treaz, nu se va lăsa influențat de amăgitori, și va păstra încrederea deplină cătră „Transsylvania“ unica noastră bancă de asigurare, administrată cu conștiință perfect culantă în solvirile sale, ceea-ce au orî a dovedit ziaristica noastră serioasă în loanele sale.

Când considerăm, că lupta șovinistă afectat și terenul economic comercial, recodăm onoratului public român cea mai de încredere cătră „Transsylvania“, care deși institut româno-săsesc, dă însă publicului gurat dreptul de control și dispunere cu vire la administrația sa; ear majoritatea membrilor asigurați este română și totdeauna venit în adunările ei generale.

În prima linie atragem atențiunea instituțiilor noastre de bani, să ocrotească cu influența lor „Transsylvania“, asigurând exclusiv la realitățile hipotecare și încurajând publicul nostru cu îndemn și încredere pentru acest in-

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făcl. Luptă totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice cu Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciu. Dint dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere

ca a căruia administrație depinde dela însuș publicul asigurat.

Ce privește luptă șovinistă a institutelor râne față de „Transsylvania“, se arată tenăta lor cât de departe; căci aci sunt asigurate cele mai multe realități și capitale române din ținuturile ungurene, bănățene și din Ardeal.

La „Transsylvania“ acest ram de economie comercială română a făcut cel mai frumos progres în decurs de 30 de ani, și progresul pe terenul economic este cea mai sigură dovadă pentru puterea de viață a popoarelor, dela care depinde dezvoltarea și afirmarea orîi cărei ținut atît pe terenul cultural, cât și pe cel politic.

Raportul societății „Petru Maior“.

— 1903—1904. —

Elegant ca execuție (tipografia „Pop. Rom.“) și cu un bogat conținut raportul, ce ni-s'a trimis, predește, că cîrmuitoarii societății fost conștii de valoarea lor chemare.

Societatea „Petru Maior“ în urma faptului, că întrunește în sine o parte însemnată din generația tinăra ca membrii ordinarî și în parte din societății noastre românești, ca membrii de onoare devine o instituție a întregii națiuni românești.

Convinși de aceasta cei-ce au stat în fruntea ei și-au făcut datorința.

Societatea a ținut mai multe ședințe literare; în 13 Decembrie a aranjat o ședință publică în memoria fericitului Andrei Șaguna. La ședințe au ținut 9 conferințe; s'au celit și recensat 6 cărți. — Avera societății la 30 Septembrie a fost de 14.235 cor. 47 bani.

Să ni-se permită o mititică observație: Ori cine știu, cătă studențime română e în Arad și vede numărul minimal al membrilor și e cuprins de oare-care nedumerire. Să fie asta din cauza unei apatii, ori are să se caute pricina cu totul în alte terene.

Tunelul Simplon.

Una dintre lucrările mai măreațe ingineriei secolului Simplon, s'a sfârșit în ziua de 24 Februarie n.

După cum se scrie din Zürich în numita revistă la orele 7 dim. s'au încheiat lucrările de construcție. Totul a reușit foarte bine așa, că socotile n'au dat nici un greș. Săurirea muntelui se făcuse din două părți și la numita oră lucrările cari sfredeleau pe sub pământ din cele două direcțiuni s'au întilnit.

Lumea d'acum s'a deprins deja cu minunile tehnice, cu toate acestea însă isbânda a căreia trebuie să puie în uimire pe ori-ce om.

Lucrările s'au început la depărtare de 19.770 metri cu mașine uriașe, lucrând încet și cu grijă pas de pas. Fie-care învîrtire a mașinelor înainta înaintare de un centimetru.

Lucrările s'au început în Novembre 1898 și singurul lucru la care inginerii n'au contat a fost căldura enormă de 40 în care trebuiau să se treacă lucrătorii. O altă pedeică mare a fost apa, care se scurgea mereu în tunel. Din cauza aceasta antreprenorii au cerut amănare de un an, care li-s'a și acordat. Acest nou termen a expirat la 30 Aprilie a. e. și vedem, că lucrările s'au terminat cu 2 luni înainte de termen.

Antreprisa a fost condusă de firmele asociate Alfred Brand constructor de căi ferate din Hamburg. Carol Brandau din Kassel, Eduard Sulzer șeful fabricii de mașini din Winterhur și comitetul Locker din Zürich. Ingerierii, cari au condus lucrările au fost: Conrad: Pressel și I. Hager.

Inaugurarea tunelului se va face numai după construirea completă a aceuia.

Despre perforare președintele conferinței elvețiene a înștiințat telegrafic pe regele Italiei. Regele Victor Emanuel a mulțumit telegrafic, felicînd pe președinte din acest prilej și exprimînd și speranța, că noul tunel va contribui la strîngerea legăturilor prietenești între Italia și Elveția.

Evenimentele din Rusia.

I.

Focul aprins în Rusia ia din ce în ce mai mari proporții.

Duminecă a fost aniversarea eliberării iobăgimii ruse. Guvernul s'a așteptat la mari demonstrații. Petersburgul a fost plin de miliție.

Greva crește din ce în ce; Caucazul e încă 'n ferbere.

II.

În vremea aceasta Dumnezeuul războaielor și-a întors fața dela Ruși. Suntem — zic unii — în ajunul unor lupte cu caracter decisiv.

Tremură pământul Mandjuriiei de grozava larmă a tunurilor. Lupta e generală pe întreg frontul.

Londra, 4 Martie n. Un mare politician s'a exprimat în modul următor despre situația de pe câmpul de luptă:

— Incontestabil, lupta, ce se dă acuma e cea mai mare din întreaga expediție. Și aceea e sigur, că Kuropatkin a dispus deja retragerea. Aripa stîngă a Japoneseilor înaintează în marș forțat; mă tem, că Kuroki a ajuns prea departe de calea ferată și nu-l va mai putea ajunge.

Armatele sunt atît de mari, că dirigiarea lor în acel teren e foarte grea. Dacă calea ferată nu mai e în mîna Rușilor, își perd atunci ori-ce speranță.

Sper, că trupele japoneze vor impresura pe Kuropatkin; de una mă tem, adevărat că situația după luptă va fi tocmai ca după lupta dela Liaojang.

Războiul ruso-japonez.

Kuropatkin în mare primejdie.

Berlin, 5 Martie.

Ziarele de aici primesc din Petersburg știri cari confirmă primejdia mare de pe câmpul de războiu. „Eri seara — se telegrafează — Tarul a primit o telegramă în care Kuropatkin raportează că 260.000 japonezi, au spart aripa stînga a oștirii rusești“. O a doua telegramă, sosită la miezul nopții, vestește: „Situația e colosal de rea. Japonezii înaintează spre Mukden.“

O a doua telegramă tot din Berlin, spune:

«In cercurile oficioase din Petersburg se mărturisește desastrul suferit de Kuropatkin. El a fost bătut decisiv de Japonezi, cari înaintează spre Mukden».

*

Un discurs al lui Katsura. Times primește din Tokio următoarele:

Ministrul președinte contele Katsura, într-o cuvîntare către prefectii de județe, și-a exprimat deplină sa încredere că căderea Port-Arthurului a nimicit de fapt puterea Rusiei în Asia răsăriteană.

Situația Rușilor e disperată, dar firește că intenția lor e să continue lupta încrezându-se în schimbarea soartei armelor; de aceea Japonia nu trebuie să slăbească priveghierea și silințele de oare-ce e încă departe de a fi ajuns la adevărata țintă urmărită, ce constă în a dovedi că e în stare să se apere singură și apoi să do-

bândească o pace durabilă în Extremul-Orient. Din fericire în curs de două-spre-zece luni de când durează războiul, țeara a putut povedi elasticitatea mijloacelor sale de ajutorare, ceea-ce e o garanție pentru îndreptățirea sa de a continua războiul.

Petreceri și concerte.

Reuniunea femeilor române din Hunedoara are onoare a invita la balul care-l va aranja Sămbătă la (25 Febr. v.) 11 Martie n. a. e. în sala hotelului „Hunyadi várhoz“. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de familie 4 coroane, de persoană 2 coroane. Suprasolvirile se primesc cu mulțămîță și se vor cuita publicd.

— Societatea de lectură a școlărilor dela Gimnasiul superior fundațional din Năsăud invită cu toată onoarea la Serata Literară-Musicală urmată de dans, ce să va aranja Duminecă în 12 Martie st. n. 1905 în sala de gimnasiu. Incepuțul la 7 $\frac{1}{2}$ ore sara. Vonitul curat e destinat în favorul foăduului pentru biblioteca școlărilor gimnasiale. Ofertele și contribuiriile benevole să primesc cu mulțămîță și să vor publica în raportul anual al gimnasiului.

Comitetul arangiator.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Martie n. 1905.

— Știri personale. Deputații români din Arad vor pleca mâine la Budapesta, pentru a fi de față la redeschiderea de Mercuri a Dietei.

— Întâmpinarea dlui Dr. Șerban. Datorim adevărului să spunem că întâmpinarea pe care ni-a trimis o di Dr. Șerban, n'am publicat-o întreagă în numărul nostru din urmă. Și eată de ce: d-sa în partea doua a întâmpinării aduce acuze contra dlui Dr. Vasu, pe cari dacă le-am fi publicat, trebuia să dăm loc și apărării, și astfel se năstea o ceartă care nu poate fi spre edificarea marelui public românesc. Vrem să se potolească odată valurile provocate cu prilegiul alegerilor.

— Sesiunea generală a Academiei Române se va întruni în 8/21 Martie. Biuroul Academiei a adresat membrilor comisiunii premiilor următorul apel: »Domnule coleg. După cum cunoașteți, una din lucrările de căpetenie ale sesiunii generale este și decernarea premiilor la scrierile cari se supun aprețierilor Academiei. Mai mult ca pe ori care lucrare a noastră publicul românesc urmărește cu interes acordarea acestor premii și este bine ca discuțiunile ce se fac în sinul Academiei, cu privire la premii, să se facă din vreme, în toată liniștea și în deplină cunoștință. Spre a se ajunge însă acest scop, este trebuință ca rapoartele speciale ale membrilor comisiunii premiilor să fie depuse cel mai tîrziu la deschiderea sesiunii generale, pentru ca astfel comisiunea să se poată întruni în ședință și să lucreze de îndată și fără grabă. Pentru aceasta avem onoare a vă ruga să binevoiți a pregăti rapoartele cu cari v'ați însărcinat și a le trimite cancelariei Academiei, dacă ar fi cu putință, chiar înainte de deschiderea sesiunii generale, care va avea loc anul acesta la 8/21 Martie. În ori-ce caz dorința noastră este ca rapoartele să fie prezentate în ziua deschiderii sesiunii generale spre a fi puse mai din vreme la ordinea zilei. Primiți vă rugăm, domnule coleg, încredințarea simțimintelor noastre de înaltă considerațiune. Președintele I. Kallinderu. Secretarul general D. Sturdza.

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stofe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

r. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIALITĂȚI

de

STOFE ENGLEZE COLORATE

PENTRU VESTE.

— **Mandatul lui Tisza.** Amintisem, că partida lui Andrassy a petiționat mandatul lui Tisza. Curia va aduce sentință — după-cum suntem informați — în 23 Maiu n.

— **Sedința publică la Academie.** Vineri la 11/24 Februarie Academia Română a ținut ședința publică. Cu asta ocaziune dl Dr. G. Marinescu, membru corespondent, a cetit comunicarea: „Scrierea, turburările ei și grafologia“. Ședința s'a ținut sub prezidiul d-lui Ioan Kalinderu, președintele Academiei.

— **O nouă istorie a lui Mihai Viteazul.** Dl Dr. Ion Sirbu din Rudaria a scos de sub tipar la București un mare volum istoric, care poartă titlul de: „Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul, Domnul Țării românești. I. Rezmiritele și politica lui din afară, dimpreună cu întâmplările atingătoare din țările vecine. 1503—1598“. Competenții vor pronunța judecata lor asupra valorii lucrării autorului. „Familia“ își exprimă numai bucuria că chestiunea aceasta a fost studiată cu atâta pătrundere de unul din bărbații noștri de știință de dincoace de Carpați. Atragem cu plăcere atențiunea cercurilor competențe și dorim ca lucrarea să fie sprijinită cu căldură ce merită. Prețul 15 lei.

— **Blăstămății jidovești.** Intreagă presa maghiară e alarmată de o știre senzațională: zece mii de tineri ovrei au fost scăpați de miliție prin falsificările rabinilor.

În comitatele Maramureș, Zemplén, Bereg, etc. în această parte a țării, care e prima stație a jidovimii galițiene s'au făcut nespuse falsificări de matricule. De vre-o 10 ani nu servesc 10.000 de tineri în armată: pentru parale rabinii le schimbau numele ori îi induceau în matricule drept fete, ori îi făceau morți.

Vom reveni.

— **Esecutor suspendat.** „Függetlenség“ aduce în numărul-i de Sămbătă detaliuri cu privire la defraudările esecutorului *Ortutay Antal*. Deși avea o plată de peste 8000 coroane, se zice, a defraudat aproape 2000 coroane. Adaogă, că *Ortutay* a mai comis și alte păcate, cari însă prietini i-le ascund. Judecătoria cercuală din Arad l'a suspendat și se va porni contra lui cercetare criminală.

— **Sensații de pe câmpul de război mandjurian.** Ziarele aduc tot mai multe vești despre viața destrăbălată a ofițerilor ruși. O foaie din Pesta a primit în o epistolă dela corespondentul din Petersburg următoarele:

Viața de pe corăbiile de război.

Pe corăbiile de război, ce au perit, se ducea o viață foarte veselă. Pe bord aranjau ofițerii petreceri neîntrecute; chiar și pe bordul lui *Petropavlovsc* era neîntrerupt chef. În deosebi, după-ce a sosit marele duce *Ciril* era o viață destrăbălată la culme. Cu lăzile aduceau șampania și alte vinuri grele, cu sacii cașurile și cu butoaiele rachiul. *Femei destrăbălate încă au venit.* Puștiirea lui *Petropavlovsc* e povestită în modul următor:

Se serba tocmai onomastica unei cântărețe franceze. În sală benchetuiau ofițerii cu femeile, una după alta curgeau sticlele de șampanie, militarii au căpătat rachiul și mâncare extra — cu un cuvânt toți erau în chef. Serviciul îl făcea un ofițer foarte tinăr. De-odată s'aude o explozie teribilă, corabia începe a se clătina, s'a ridicat în aer ș'apoi a dispărut sub valuri.

— **Domnișoara Mimi se scaldă în șampanie.** *Kuropatkin* a voit să depărteze femeile, dar prințul *Boris* le-a apărat. *Boris* adevădat înainte de a merge pe câmpul de luptă și-a comandat la mai mulți negustori de suflete femeii frumoase, între cari erau și actrițe. Deoarece *Kuropatkin* era convins de spionajul acestor femei, a dispus, ca să fie trimise acasă, dar *Boris* nici decum n'a voit. *Kuropatkin* i-a raportat țarului, care l'a și admoniat pe *Boris*. Atunci *Boris* și-a răsbunat. L'a invitat pe *Kuropatkin* la un banchet. Într'aceea patru soldați au adus o farfurie uriașe acoperită. La porunca lui *Boris* a descoperit farfuria. Ce era? *Femeia favorită a lui Boris se scaldă în șampanie*, față de care dispusese *Kuropatkin* să fie alungată. Mânios a părăsit banchetul *Kuropatkin*. A doua zi și-a trimis adjutantul la *Boris* cu porunca să trimită damele la Petersburg. *Boris* drept răspuns a ris și-a dat un răspuns, obraznic să-l ducă lui *Kuropatkin*.

— **Influența revoluției rusești asupra comerțului.** Greva și revoluția din Rusia a avut influență deprimătoare nu numai asupra industriei și comerțului rusesc, ci și asupra altor state. Germania de pildă nu mai împoartă nimic în Rusia.

— **Furt de copil în Arad.** Orașul nostru are — să vede — o politică mai mult, decât minunată. Jafuri, furturi s'întâmplă ziua. Atunci cine lipsește acolo! Firește, poliția. Zilele trecute o țigancă a furat un copil, o fetiță mică a cassarului oficiului de dare, căci servitoarea, care se sgăia pe la galantare, nu observa mai curând, că fetița nu mai e și de nu-l venia în gând să fugă spre piața Francisc, pierdută era copila. Și ce e interesant: poliția în astfel de casuri nici numele hoțului nu-l poate afla. De aceea să grijască părinții inșiși de micuții lor, căci poliția are alte treburi.

— **Jertfele tunelului Sniplon.** Serbările, ce erau să se țină din prilejul terminării tunelului Sniplon nu se mai țin. La hotarul Șviterii și Italiei e mare doliul pentru moartea inginerilor *Biancho* și *Grossi*. Senatul uniunii, precum și camera italiană a abzis de festivitățile de deschidere a tunelului. În *Iselle* sa pornit o acțiune, ca să se ridice statue lângă tunel inginerilor amintiți. Eroii științei vor fi sărbătoriți de cele două țări, ear familiile lor vor fi împărțite de ajutor. — Temperatura și emoțiile prea mari i-a băgat în mormânt.

— **Honorariile scriitorilor.** Suma oribilă, ce a plătit-o mai zilele trecute un ziar american pentru un roman, a făcut senzație și a împropătat opinia publică, îndemnând-o să se ocupe de honorariile scriitorilor. În America s'a plătit adevărat pentru un roman inedit și nici chiar terminat al lordului *Beaconsfield* 48 mii de coroane. Dar conținutul neînsemnat al romanului nu a corespuns oribilului preț. Natural a făcut mult numele marelui bărbat de stat și poet, la ceea-ce „Times“, care l-a publicat a mai adăogat, că romanul conține satiră și invective despre *Disraeli* și partizanii lui. Foile americane au obiceiul de a-și informa cetitorii, cât se plătește pentru fie-care cuvânt al unui op literar, ce-l publică. De multe ori publicul e tras pe sfoară prin așa manevre. Pentru poveștile lui *Rudyard Kipling* s'au plătit prețuri, cum nici *Dickens* n'a căpătat. „Port“ din *New-York* plătește bucuros o coroană pentru o vorbă. *Conan Doyle* a căpătat pentru un cuvânt 2 coroane și 55 fileri.

Editorii spun, că prețurile opurilor literare, articolele de ziare s'au urcat foarte. *Mrs. Rice* a primit pentru un volum de 20.000 cuvinte 400.000 coroane, va să zică de cuvânt 20 de coroane. Lui *Gennyson* i-s'a plătit poezia „*Mierla*“ cu 4000 coroane.

— **Tren de povară furat.** Lucrul s'a întâmplat firește în Rusia. În *Crasnojarsk* la gară au defraudat un tren de 18 vagoane de marfă încărcat cu articli de marfă prețioasă. Sara a fost, ear dimineata dispăruse trenul.

CRONICA EXTERNĂ.

Clerul rusesc.

— *Notițe istorice vechi și nou.* —

II.

Arătarăm în articolul precedent ce e sinodul rus și în ce dependență stă față cu guvernul Țarului.

Când i-se poruncește să facă rugăciuni ocazionale într'un anumit sens.

Când i-se poruncește să facă spionaj, face și spionaj.

Eată cum!

Sinodul a dat ordin, după-ce a primit ordin, dela guvern, dă și el la rândul său ordin preoților ca să comunice poliției toate ce li-se comunică la spovedanie, dacă li-se pareă suspectă mărturisirea ce li-s'a confiat! În cas contrar ei sunt considerați solidați și complici cu penitenții lor, și vor fi tratați în consecință.

Cum vedem, e foarte frumoasă și înaltă concepțiunea ce o au despre religione guvernânții ruși și să miră că poporul rus e sătul d'un astfel guvern de spionaj. Câtă dreptate a avut și are *Tolstoi* să zică că în Rusia 2—3 sunt afară din lege, și când sunt doi ruși la un loc, sunt de față trei spioni.

Dar să revenim la compoziția clerului rusesc.

Călugării se compun din frați *Basilieni*, singurul ordin monacal autorizat în Rusia. Ei ocupă toate posturile eclesiastice de frunte din stat.

În fruntea lor stau trei metropoliți cu reședința la Petersburg, Moscova și Kiev. În Georgia e un exarch.

În fruntea hierarhiei e Țarul, el dominează lentios toată tagma călugărească și preoțescă. Tagma aceasta se compune din preoți însuși ca și al noștri, ca „el să nu fie afară de socială și populară“ cum zic statutele ce îl glementează.

Aristocrația clericală tratează foarte dur cu dispreț pe preoți, cari în viața lor nu pot avea înainta la ceva mai mare. Un popă rus e un țar care administrează sfintele taine și ține serviciu divin.

În diecesa sa arhiepiscopul e un fel de pân, căruia ie frică mai mult de Țar decât de Dumnezeu. El dispune de viața și familia popă. Preotul primește parohia dela Conzistoriu și păstrează până ce vrea arhiepiscopul. Odiu preoții erau aleși de *zemstvo*. Acum s'a stins această datină.

Intrunirile popești sunt interzise. Popă se poate plânge decât numai la arhiepiscopie. Monia domnește de sus până jos. Preotul stă conzistoriul metropolitan, jupoae și el pe oile. Adeseori s'a văzut preoți refuzând să îngroa morții. Cearta ține până ce morții putrezesc casă; atunci familia reposatului face dela încercări *Ingropăciune* civilă nu există în Rusia.

Aceleași scandaluri se fac și la căsătoreală civilă.

Când popa rus n'are bani se roagă lui Dumnezeu în gura mare, în auzul tuturor, în biserică să trimeată ciurma în parohia sa. Popă hienii aud rugăciunea și de frică îi dau bani să se roage lui Dumnezeu să nu trimeată ciurma în satul lor.

Câte odată țărani se supără; fură de la biserică și după-ce a închis-o ascund cheile. S'a întâmplat acum de curind în *Sviniaia*.

Popor, popi, și arhierii nu țin unii la alții. Poporul e credincios și fără popă, de care nu are nici o considerațiune deosebită. Arhierii se preapă pe sus. Nobilii îi consideră pe toți ca înșitorari.

Alătura de biserică oficială, există biserică națională schismatică, a *Rascolnicilor*, pe care telegramă de acum 8—10 zile anunță că țara vrea să o recunoască.

Rascolnicii s'au separat de biserică oficială din cauză de rit, la 1666—67.

Lucrurile s'au petrecut astfel.

Patriarhul Nikon a ordonat ca crucea închinăciunii, să se facă cu trei degete, *rascolnicii* susținură că se poate face și cu două degete. Probă că pe vechile icoane bizantine sfinții rinți sunt făcuți cu două degete imbinate. În *desidența* avea un motiv mai puternic decât al *Poporului* era satul de rapacitatea și despotismul înaltului cler. *Rascolnicii* au mai înscenat în colii 18 și 19-lea repetiție răscoale țărănești. *Rascolnicii* sunt amicii poporului muncitor.

Un tip modern al acestor preoți, e *Gapon*, eroul manifestațiunii dela 22 I. t., care a început ca o procesiune religioasă și s'a sfârșit ca o bătălie de pe câmpiile *Mandciuriei* cu multe victime.

Dintre sutele de secte religioase de care plină, *rascolnicii* sunt cei mai tari cei mai populari. Ei sunt relativ, un element de progres în vasta Rusia retrogradă. Ei nu își sparg capul câți i-se scrie numele lui *Isus*, dacă se scrie unul, cu doi sau cu trei, ca să formeze apoi secte. *Rascolnicii*, adevărat preoții lor, sunt oameni cu carte. Asociațiunile lor sunt școli de școli, mente frățeste și de devotament. Membrii ei protejează atât încontra miseriei cât și încontra poliției.

Numărul și progresele lor au forțat de Țarul *Alexandru III.* să le acorde oare care libertăți; dar după moartea lui ei au fost percutați și mulți dintre ei trimiși în Siberia, pe influența lor cea mare asupra poporului.

Contele *Dimitrie Tolstoi* le luă apărarea însă. Făcu ca să fie admiși elevi în seminarii unde revoluționarii dându-le cărți filosofice, început formațiunea unui cler foarte emancipat și revoluționar.

Încet încet popa rus dispăre, și în loc să apare un om modern ce nu și-a găsit încă rang în societatea rusă.

POSTA REDACȚIEI.

Orăștie. Întâmpinarea în n-rul viitor.

Redactor responsabil: Sever Boeu.
Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat cu practică perfectă în stil maghiar și maghiar să primește numai decât lângă condiții favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lázár**, Sibiu, Strada Tezei Nr. 11.

IOSIF HEGEDÜS

Geometrar, Ciasornicar și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv
Ciasornice cu precizie. 550

Furnizez acasă:

Carbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Carbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută kilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialitate. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

La cumpărare de 500 kgr. ofertă specială.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recuise de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Iavorul cel mai eficient de cumpărare de bijuterii și oroloage.

P. T

Am onoare a aduce la cunoștință stimatului public din loc și din provincie că în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor

primesc efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524

fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, eficiente și fine atunci le cumpăra din prăvălia de ghete pentru dame și domni a lui **Brescku Károly** de pe piața Arpád Nr. 5 (edificiul bisericii izraelite) unde comanda se efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghete confecționate în atelierul meu. Rog binevoitorul concurs al onoratului public, cu deosebită stimă

Brescka Károly

516

pantofar.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prăvălie pentru mânuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vând pentru prețuri extraordinare de miciabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

258

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuintarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de căneapă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odă pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitor și refectorii.

BUDGEȚE și PLANURI

447

de la cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștință On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comanda de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpăra în ori-ce cantitate.

Carbunul de fag se pot căpăta pentru prețuri eficiente.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdesna.

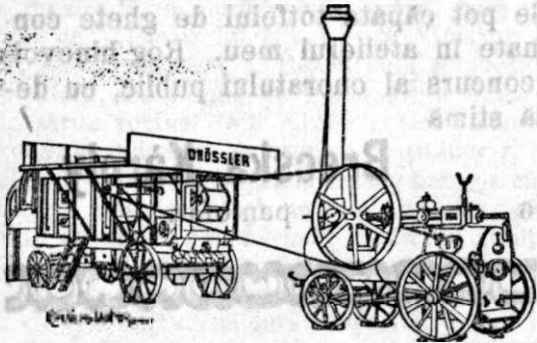

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grăpă de vapor, mblăcee cu vapor, mblăcee de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiunile favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafenea Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafenea Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincie se execută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

CREMA

MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mâni. Mijloc mai bun pentru obraji și mâni aspre nu există.

☪ ☪ **Efect instantaneu.** ☪ ☪

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.

Nou magazin de mobile în Arad

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoarea a aduce la cunoștința n. o. public, azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma Improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate excepționabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tăpescier.

Cruce sau stea dublă electro-magnet

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșitură de inimă, astma, azul greu, sgârșitură de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, undul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui, tra multor altor boale, tractare normală a morții se vindecă prin electroliza însușirea acestui aparat că vindecă nu numai în timp, ci introduce

în corpul omenească binefăcătoare, rent, când pe deoparte vin cu succes boalele afecționate, pe de altă parte e cel mai seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile cari prețnesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba și meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electrotice o recomandă cu înțepire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburile învechite.

Prețul aparatului mic e Cor.

folosibil numai la copii și la femei de tuție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász
colțul str. Kál